

Betænkning

over forslag til lov om bygningsfredning.

(Afgivet af udvalget den 10. maj 1966).

Udvalget har holdt 5 møder og har herunder haft et samråd med ministeren for kulturelle anliggender, som endvidere skriftligt har besvaret en række spørgsmål, stillet af udvalget.

Udvalget har endvidere foretaget en besigtigelsestur, hvorunder bl. a. Eriksholm, Selsø og Tadre vandmølle er besigtiget.

I udvalget er modtaget henvendelser fra Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark, Sammenslutningen af Foreninger til Fremme og Bevaring af Bygnings- og Landskabskultur, De samvirkende danske Husmandsforeninger, De samvirkende danske Landboforeninger og Det særlige Bygningssyn.

Ministerens for kulturelle anliggender har — bl. a. som et resultat af de i samrådet førte forhandlinger — stillet nedenstående ændringsforslag nr. 1, 2, 4 og 6, om hvilke der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget er i øvrigt af den opfattelse, at der i videst muligt omfang bør tages hensyn til ejeres og brugeres praktiske udnyttelse af fredede bygninger, dog således, at denne udnyttelse ikke er uforenelig med fredningsformålet. En herpå sigtende bestemmelse vil blive optaget i instruksen for det i henhold til loven nedsatte særlige bygningssyn, jfr. § 1 i udkast til instruks, som er optrykt som bilag til betænkningen.

Det nævnte udkast til instruks indeholder endvidere i § 3 en bestemmelse, hvorefter en af Det særlige Bygningssyn til fredning foreslået bygning forudsættes besigtiget, ligesom bygningens ejer skal underrettes om, at fredning påtænkes, således at han kan fremføre eventuelle indvendinger over

for ministeren, inden denne træffer sin afgørelse. Bestemmelsen er et resultat af de i samrådet førte forhandlinger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Poul Dam) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (Poul Dam) kan ikke tiltræde de af ministeren stillede og af udvalgsflertallet tiltrådte ændringsforslag, men stiller selv ændringsforslagene under nr. 3 og 5 og henviser til bemærkningerne hertil. Mindretallet indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med disse ændringer.

Ændringsforslag.

Til § 3.

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Poul Dam):

1) I stk. 2, 1. punktum efter ordene „beskikket af ministeren, heraf 1“ indsættes: „arkitekt“.

2) I stk. 2, efter 1. punktum, indsættes som nyt 2. punktum: „De 2 sidstnævnte medlemmer udpeges blandt ejere eller brugere af de fredede ejendomme.“

Af et *mindretal* (Poul Dam):

3) Stk. 2 affattes således:

„Stk. 2. Det særlige Bygningssyn består af rigsantikvaren som formand, et medlem

beskikket af ministeren efter indstilling fra akademirådet ved det kongelige akademi for de skønne kunster og tre andre af ministeren beskikkede medlemmer, hvoraf det ene skal opfylde de almindelige betingelser for udnævnelse til landsdommer. Beskikkelserne gælder for 5 år.“

Til § 6.

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 1:

4) I stk. 1 erstattes ordene „mod offentlig gade, vej eller plads“ af ordene: „mod gade, vej eller plads i bymæssige bebyggelser“.

Af *mindretallet* under nr. 3:

5) I stk. 1 udgår ordene „mod offentlig gade, vej eller plads“.

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 1:

6) I stk. 2, 3. punktum, ændres ordet „kan“ til: „skal“.

Bemærkninger.

Til ændringsforslag nr. 1.

Ændringen tilsigter at tydeliggøre på samme måde som i den nuværende lovtekst, at akademiets repræsentant skal være bygningskyndig.

Til ændringsforslag nr. 2.

I bemærkningerne til lovforslaget var anført, at de 2 henholdsvis af Københavns kommune sammen med Den danske Købstadforening og af De samvirkende Sognerådsforeninger sammen med Bymæssige Kommuner udpegede medlemmer af Det særlige Bygningssyn eventuelt kunne være ejere eller brugere af fredede ejendomme. Forslaget tilsigter at imødekomme et ønske om, at ejer- eller brugerrepræsentationen lovfæstes.

Til ændringsforslag nr. 3.

Formuleringen svarer til § 3, stk. 2, i det i samlingen 1964-65 fremsatte lovforslag, bortset fra at det — som i det nu forelig-

gende lovforslag — er foreslået, at rigsantikvaren skal være født formand for bygningssynet. Mindretallet vil anse det for en saglig svækkelse af bygningssynet, om det udvides med medlemmer indstillet af de kommunale organisationer, og må mene, at der indføres helt uvedkommende synspunkter i lovgivningen, når det nu ved ændringsforslag nr. 2 foreslås, at de nævnte medlemmer skal være brugere eller ejere af fredede bygninger. Med hensyn til det af kunstakademiet indstillede medlem forekommer det sandsynligt, at vedkommende i de fleste tilfælde vil have arkitektuddannelse, men akademirådet bør ikke afskæres fra at udpege f. eks. en kunst- eller stilhistoriker med anden uddannelse.

Til ændringsforslag nr. 4.

Forslagets hidtidige formulering kunne rejse tvivl om bestemmelsens rækkevidde med hensyn til, om ordet „offentlig“ skulle forstås i færdselslovens forstand som offentlig tilgængelig eller i vejbestyrelseslovens forstand (§ 1) som optaget som offentlig vej i kommunens vejfortegnelse. Dette er ved udadelelsen af ordet „offentlig“ løst således, at alle facader er beskyttede. Man undgår således, at det i forhold til beskyttelsesinteressen tilfældige kriterium om vejens status kommer til at spille nogen rolle.

Endvidere måtte den hidtidige formulering af forslaget medføre tvivl med hensyn til bygninger beliggende på landet. For at undgå disse tvivlsspørgsmål foreslås facadebeskyttelsen indskrænket til kun at omfatte bygninger i bymæssig bebyggelse.

Til ændringsforslag nr. 5.

Ved ændringsforslaget beskyttes samtlige B-fredede bygningers facader, uanset om de i øjeblikket vender ud til en vej, og beskyttelsen vil også omfatte bygninger på landet. Den udvidelse af B-fredningens virkninger, der sker herved, synes nødvendig, for at formålet med fredningen — at bevare en bygning af særlig arkitektonisk værdi — kan opnås.

Til ændringsforslag nr. 6.

Den nuværende bygningsfredningslov udtaler med hensyn til påtænkte ombygningsarbejder ved A-fredede bygninger, at ud-

giftsforøgelser — herunder til tegninger og overslag — ved de planer, som bygnings-synet efter forelæggelse for ministeriet sætter op som alternativ til ejerens projekter, „skal godtgøres ejeren“, for så vidt han ikke får vederlag for beløbet gennem bygningens forhøjede nytteværdi. I lovforslaget

er anvendt formuleringen „kan godtgøres ejeren“.

Da administrationen af den hidtidige bestemmelse ikke har givet anledning til særlige vanskeligheder, har man ikke fundet det nødvendigt, at loven ændres på dette punkt.

Andreas Hansen.	Boye Hansen, formand.	Thomas Have.	Waldemar Laursen.	Orla Møller.
Otto Mørch.	Lund Jensen.	Børge Schmidt.	Per Møller, næstformand.	Jens Chr. Christensen.
Ib Thyregod.	Finn Poulsen.	Hanne Budtz.	Lembourn.	
Knud Østergaard.	Svend Hangaard.	Poul Dam.		

Bilag.

Udkast til instruks for det i henhold til lov nr. 000 af
nedsatte særlige bygningsssyn.

om bygningsfredning

I medfør af § 21 i lov nr. 000 af om bygningsfredning fastsættes herved følgende instruks for Det særlige Bygningsssyn:

§ 1.

Det særlige Bygningsssyn bør ved udøvelsen af sine beføjelser i videst muligt omfang tage hensyn til ejeres og brugeres praktiske udnyttelse af de fredede bygninger, dog således at denne udnyttelse ikke er uforenelig med fredningsformålet.

§ 2.

Besigtigelser og undersøgelser bør af bygningsssynet så vidt muligt foretages i samarbejde med bygningens ejer (bruger) eller dennes repræsentant.

§ 3.

Stk. 1. En af Det særlige Bygningsssyn til fredning foreslået bygning forudsættes besigtiget, ligesom det forudsættes meddelt ejeren, at fredning af bygningen påtænkes, således at han kan fremføre eventuelle indvendinger over for ministeren, inden denne træffer sin afgørelse.

Stk. 2. Når ministerens resolution om fredning af en bygning foreligger, skal bygningsssynet snarest give meddelelse herom ved anbefalet skrivelse bilagt 1 eksemplar af loven til den, der i henhold til tingbogen er legitimeret som den fredede bygnings ejer eller eventuelt tillige bruger.

Stk. 3. Bygningsssynet foranlediger fredningen tinglyst samtidig hermed eller senest 3 måneder efter meddelelsens afgivelse.

Stk. 4. Kundgørelse om fredning af bygninger beliggende på umatrikuleret areal sker ved meddelelse i Statstidende.

Stk. 5. Bygningsssynet sørger for, at de respektive amtsråd, kommunalbestyrelser og politimestre underrettes om fredningen.

§ 4.

Den i lovens § 5 nævnte fortegnelse skal indeholde oplysning om samtlige i henhold til loven fredede objekter. Fortegnelsen skal desuden omfatte et optryk af bygningsfredningsloven samt af nærværende instruks.

§ 5.

Bygningsssynets afgørelser i henhold til bygningsfredningsloven skal træffes uden unødigt ophold. Bygningsssynets stillingtagen til de af en fredet bygnings ejer foreslåede bygningsarbejder, jfr. lovens § 6, stk. 2, skal meddeles ejeren eller brugeren senest 3 måneder efter modtagelsen af dennes forslag.

Meddelelse efter lovens § 10, stk. 1, af tilladelse til nedrivning af en fredet bygning eller indstilling efter stk. 2 til ministeriet om, at bygningen erhverves, skal afgives senest 6 måneder efter ansøgningens modtagelse.

§ 6.

Påtaleberettiget i henhold til de efter lovens § 10, stk. 2, og § 12 tinglyste deklARATIONER er Det særlige Bygningsssyn eller ministeriet for kulturelle anliggender.